

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В ЄС

Існують економічні, а також політичні причини, з яких народи прагнуть до економічної інтеграції. Економічне обґрунтування – збільшення торгівлі між державами-членами економічних союзів, яке призводить до збільшення продуктивності. Це – одна з причин розвитку економічної інтеграції в глобальному масштабі, появи континентальних економічних блоків, таких, зокрема, як Європейський союз. Євросоюз – найбільше і найрозвинутіше інтеграційне угруповання світу, за ступенем зрілості з яким не може зрівнятися жоден інший регіональний блок. Європейський союз (Євросоюз, ЄС) – економічне і політичне об'єднання, донедавна, 28 європейських держав (до виходу Великобританії зі Співдружності), метою яких є регіональна інтеграція. Під Європейською інтеграцією розуміють процес виробничої, політичної, правової, економічної, (іноді соціальної та культурної) інтеграції держав, що входять до складу ЄС [4, с. 49]. Передумовою створення Євросоюзу став повоєнний рух з об'єднання Європи. Початком інтеграційного руху послужила промова У. Черчіля «Трагедія Європи», вимовлена 19 вересня 1946 року у Цюрихському університеті, в якій він закликав європейців покінчити з національними чварами і утворити на континенті подобу Сполучених Штатів Європи [5].

1 січня 1948 року почав діяти митний союз Нідерландів, Люксембургу та Бельгії (країни Бенілюкс). У березні цього ж року Франція, Великобританія і країни Бенілюксу підписали Договір про співпрацю в економічній, соціальній і культурній сфері, а також про колективну самооборону.

Датою народження ЄЕС вважають 18 квітня 1951 року, коли відбулося підписання договору про заснування Європейського об'єднання вугілля і сталі (ЄОВС) [1, с. 22].

Юридично союз був закріплений Маастрихтським договором в 1992 році. 1 листопада 1993 року ЄЕС було перейменовано на Європейський союз через приєднання до економічної функції політичної [2].

Європейський Союз (ЄС) є яскравим прикладом інтеграційної

групи, яка приділяє значну увагу підвищенню добробуту і рівня життя населення, як складової соціальної політики є Побудований на принципах неофункціоналізму, він може і здатний бути прикладом позитивної інтеграції, заснованої на грамотному поєднанні політичних, економічних і соціальних факторів, іншим країнам [1, с. 25].

Розглядаючи Європу в контексті інтеграційних процесів, необхідно відзначити її неоднорідність, різноманітність суперечливих тенденцій аж до можливості мінімізації інтеграційних перетворень. Європейська інтеграція передбачає процес виробничого, політико-правового, соціально-економічного, культурного об'єднання держав. Інтеграція виражається не тільки безпосередньо в діяльності регіональних і міжрегіональних організацій, а й в установі особливих інтеграційних утворень, унікальним прикладом якого виступає Європейський союз. В якості важливих принципів сприятливого процесу розвитку регіональної інтеграції в рамках ЄС виділяються наступні принципи, що, з часом трансформувалися відповідно до поточної інтеграційної ситуації у спільноті.

На першому етапі формування регіональної інтеграції, принципи інтеграційної політики були такими:

1) замість Європи, що роздирається націоналістичними протиріччями, необхідно створити єдину, миролюбну Європу;

2) єдина Європа повинна будуватися поступово, з упором на пріоритетні сфери, де співпраця є найбільш актуальною і досяжною;

3) економічна інтеграція повинна передувати політичному об'єднанню;

4) найважливішою умовою просування до єдиної Європи має стати формування єдиної правової бази та системи загальних наднаціональних інститутів, яким делегується частина суверенних прав країн-учасниць;

5) в ході інтеграційного будівництва спочатку повинні вирішуватися прості завдання, щодо яких є згода всіх учасників, і на цій базі повинні створюватися передумови для вирішення більш складних завдань, щодо яких спочатку існують непереборні розбіжності.

З плином часу, принципи побудови регіональної інтеграції в рамках ЄС набувають такого вигляду: регіональна інтеграція

повинна бути спільним проектом для всіх її учасників; регіональна інтеграція вимагає послідовної і поступової реалізації; регіональна інтеграції необхідний адекватний механізм вироблення і реалізації рішень.

Наразі Європейський Союз накопичив унікальний у світовій практиці досвід, пов'язаний зі спробою свідомого вирівнювання рівнів соціально-економічного розвитку різних країн і регіонів, пріоритетом загальних наднаціональних цілей над приватними за рахунок відомого обмеження короткострокових інтересів одних країн на користь інших. Принципова особливість практичної політики ЄС, спрямованої на подолання диспропорцій між рівнями розвитку різних регіонів і відставання найменш благополучних регіонів полягає в тому, що вона спочатку сконцентрована на базових економічних показниках. Фокус цієї політики - підтягування регіонів і країн з відносно низьким значенням ВВП на душу населення до середнього рівня.

В Європейському Союзі домінує концепція, пов'язана з необхідністю заохочення економічного і соціального згуртування країн і регіонів для найбільш гармонійного розвитку всієї спільноти. Європейська політика регіонального розвитку базується на політичному принципі, відповідно до якого багатші країни і регіони повинні проявляти солідарність з біднішими країнами і регіонами, а також на економічному принципі, відповідно до якого нижчі обсяги виробництва в бідних країнах-учасниках і регіонах являють собою втрату потенціалу і можливості для Європейського Союзу в цілому. Інвестиції в сучасну інфраструктуру та інноваційну діяльність, більш якісну освіту і професійну підготовку для людей в слабких регіонах розширюють економічний потенціал всіх країн-учасників. У той же час політика зближення допомагає підтримувати консенсус.

Угода про асоціацію України з Європейським Союзом являє собою важливий етап для реалізації європейських прагнень України. Намір України розбудовувати відносини з ЄС на принципах інтеграції був перше проголошений ще на зорі незалежності. На сьогодні в Україні наявні певні проблеми, які заважають досягнути повноцінного членства: наявність корупції, тінізація економіки, війна на сході, агресія з боку Росії, не всі громадяни знають про перспективи входження України до ЄС, низький рівень якості життя населення, економічна та політична

нестабільність економіки держави, невідповідність продукції міжнародним стандартам якості, недосконала нормативно-правова база одо захисту іноземних інвесторів, недосконале податкове законодавство тощо. Україна обрала шлях на євроінтеграцію, впровадження та дотримання європейських цінностей та свобод. Досвід провідних країн світу, які перебували на шляху євроінтеграцію, демонструє, що даний процес є довгим та важким. Проте, впровадження реформ та вирішення існуючих проблем дозволяє наблизитися до членства в ЄС, що відкриє для економіки України нові можливості та перспективи розвитку [3, с. 98].

Отже, європейська інтеграція - це процес політичної, юридичної, економічної (а в деяких випадках - соціальної та культурної) інтеграції європейських держав, у тому числі й частково розташованих в Європі. На даний момент європейська інтеграція досягається в основному за рахунок розширення Європейського Союзу та Ради Європи.

Джерела:

1. Буторина О. Сужение Европейского Союза и потенциал интеграции. Современная Европа, 2020. №2. С. 20–32.
2. Договор, утворюючий Європейське Сообщество (в редакції Ниццького договору). URL: https://eulaw.ru/treaties/teuratom_edit.
3. Лисачок А. В. Історичний аспект розбудови відносин Україна – ЄС та його вплив на інвестиційну безпеку держави. *Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України* : матеріали 17-ї регіон. наук.-практ. конф., 14 трав. 2020 р., м. Дніпро /за заг. ред. Л. Л. Прокопенка. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2020. С. 97–100.
4. Хахалкина Е. В. Европейский союз, Великобритания и проблемы общеевропейской идентичности. Сибирские исторические исследования: Научн. Периодич. журнал. №1/2014. Томск. С. 49–58.
5. Черчилль У. Трагедия Европы. URL: <http://nashgazeta.ch/news/politique/tragediya-evropy>.

Науковий керівник – д.ю.н., професор Сурілова О. О.